

PUBLIEKSEVALUATIE ZONNEPARKEN GEMEENTE BRONCKHORST

www.bronckhorst.nl

gemeente Bronckhorst

Inhoud

1.	<i>Inleiding</i>	2
1.1	<i>Inleiding</i>	2
1.2	<i>Onderzoek</i>	2
2.	<i>Procesparticipatie en vergunningsproces</i>	3
2.1	<i>Bevindingen</i>	3
2.2	<i>Aanbevelingen</i>	4
3.	<i>Financiële participatie</i>	5
3.1	<i>Bevindingen</i>	5
3.2	<i>Aanbevelingen</i>	6
4.	<i>Inpassing</i>	7
4.1	<i>Bevindingen</i>	7
4.2	<i>Aanbevelingen</i>	8
5.	<i>Nazorg</i>	9
5.1	<i>Bevindingen</i>	9
5.2	<i>Aanbevelingen</i>	9
6.	<i>Conclusie en aanbevelingen</i>	10
6.1	<i>Conclusie</i>	10
6.2	<i>Aanbevelingen</i>	11

1. Inleiding

1.1 Inleiding

De gemeente Bronckhorst heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Om deze ambitie te realiseren is in 2019 de Verrijkte Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030 opgesteld. Hierin staan verschillende uitgangspunten en maatregelen over onder andere de duurzame energieopwekking uit zon op land.

De Gemeenteraad heeft gevraagd om een evaluatie van de zonneparken in de gemeente. Dit is gesplitst in een evaluatie onder raadsleden en een evaluatie onder omwonenden en initiatiefnemers (publieksevaluatie). Op basis van deze evaluatie kan worden gekeken of het beleid moet worden aangepast of uitgebreid of dat het huidige beleidskader volstaat. In deze evaluatie worden aanbevelingen gedaan aan de gemeenteraad.

In deze publieksevaluatie worden de drie gerealiseerde zonneparken meegenomen: Solarpark De Kwekerij in Hengelo, zonnepark Baakermat in Baak en zonnepark Het Hoge in Vorden. In de bestuurlijke evaluatie van de zonneparken wordt ingegaan op de vergunde zonneparken (Halle) en in ontwikkeling zijnde zonnepark (Langenberg).

1.2 Onderzoek

Voor deze evaluatie hebben we interviews gehouden met omwonenden van de drie zonneparken en met de initiatiefnemers. We hebben hier bewust gekozen voor interviews en geen enquêtes. Dit omdat bij interviews de mogelijkheid bestaat om door te vragen en door de open vraag meer te weten komt van de geïnterviewde.

We hebben de Op Morgen Mobiel 2 middagdelen bij elk zonnepark gezet. Dit is vooraf gecommuniceerd via het Contact en er zijn flyers bij de omwonenden thuis bezorgd. Er kwamen dan ook voldoende omwonenden langs om te interviewen.

Daarnaast hebben we de initiatiefnemers van elk zonnepark gevraagd of we hun mochten interviewen. Zij wilden allemaal graag meewerken en dit leverde interessante interviews op, net als bij de omwonenden. De resultaten uit deze interviews zijn hieronder verwerkt.

2. Procesparticipatie en vergunningsproces

In dit hoofdstuk bespreken we de procesparticipatie en het proces van vergunningverlening. Procesparticipatie is het betrekken van inwoners, organisaties en bedrijven bij de plannen van het zonneveld. Het proces van vergunningverlening omvat de aanvraag van een vergunning, van vooroverleg tot de definitieve vergunning. Eerst bespreken we de bevindingen uit de interviews en gesprekken en vervolgens geven we enkele aanbevelingen op basis van de interviews.

2.1 Bevindingen

Wat duidelijk naar voren kwam in de gesprekken met de omwonenden is dat ze vanaf het begin betrokken willen worden. Een directe omwonenden van solarpark de Kwekerij is toentertijd niet meegenomen in het participatieproces en voelde zich nu, jaren later, nog steeds gepasseerd.

Dit laat zien hoe belangrijk het is om vooraf goed te kijken en te bepalen wie je meeneemt in het participatieproces. Informeer vervolgens goed en op tijd over de stappen van het proces, waarover en in welke rol de omwonenden kunnen meedenken of meebeslissen en wie het aanspreekpunt is. Na afloop van het participatieproces is de informatievoorziening minimaal. Veel omwonenden geven aan dat ze geen idee hebben waar de opbrengst van het zonnepark heen gaat.

De initiatiefnemers geven aan dat ze de rolopvatting van de gemeente erg waarderen. De gemeente heeft haar nek uitgestoken voor de plannen. Dit komt omdat de gemeente bij deze drie zonneparken de grondeigenaar is en haar grond beschikbaar heeft gesteld aan de initiatiefnemers. De betrokken ambtenaren waren betrokken en werkten goed mee aan het plan. Hierbij wordt opgemerkt dat ten tijde van de realisatie van twee van de drie zonneparken (Hengelo en Baak), er nog geen gemeentelijk beleid ten aanzien van zon op land was ontwikkeld en vastgesteld.

Daarnaast geven de initiatiefnemers aan dat ze graag van begin af aan duidelijkheid willen over de criteria voor een plan. Zo is bij het Hoge een open inschrijving geweest, zodat iedereen zich kon melden om daar een zonnepark te mogen realiseren op gemeentegrond. Op basis van de routekaart is het toegekend aan Energie Coöperatie Vorden. Dit omdat zij minimaal 50% lokaal eigendom konden toezeggen (zelfs 100%). Een initiatiefnemer gaf aan dat hij bij een andere gemeente een zonnepark wilde realiseren, maar er uiteindelijk een streep door het plan ging vanuit de gemeente vanwege netcongestie. In zijn optiek is netcongestie een probleem van de initiatiefnemer en hoeft de gemeente daar niet over te

beslissen. Als ze dat wel doen, dienen ze dat van tevoren goed te communiceren. De gemeente kan eventueel wel een rol nemen om te bemiddelen met de netbeheerder.

2.2 Aanbevelingen

Op basis van de bevindingen zijn dit de aanbevelingen over participatie en vergunningsproces voor het beleid voor zonneparken:

- Kijk goed wie je meeneemt als omwonenden. Betrek ze vanaf het begin goed bij elke stap;
- Participatie stopt niet als het zonnepark er staat. Zorg ook na afloop voor een goede informatievoorziening;
- Maak als gemeente van tevoren duidelijk op welke criteria een plan wel of geen doorgang vindt en hou je daar ook aan.

3. Financiële participatie

In dit hoofdstuk bespreken we alles rond de financiën van het park. Denk hierbij aan lokaal eigendom, de opbrengst en een omgevingsfonds. Eerst bespreken we onze bevindingen en vervolgens geven we enkele aanbevelingen op basis van de interviews.

3.1 Bevindingen

Momenteel is 50% lokaal eigendom een van de criteria die in de routekaart staan. Het is onduidelijk wat precies verstaan wordt onder lokaal eigendom. Het toevoegen van een duidelijke omschrijving met eventueel criteria kan hierbij helpen. De initiatiefnemers vinden lokaal eigendom op papier een mooi initiatief, maar zien ook dat dit vaak niet realistisch is vanwege de hoge investeringskosten. Hierdoor kan niet iedereen lokaal eigenaar worden van het zonnepark. In zonnepark Baakermat is dit opgelost door gebruik te maken van zonnepanelendelen.nl. Via deze website kunnen mensen voor minimaal 25 euro een 'certificaat' kopen en ben je eigenaar van een zonnepark. Hierdoor krijg je ook het bijbehorende rendement. Een nadeel van zonnepanelendelen.nl is dat het geen lokaal eigendom is. Iedereen kan investeren. Zonnepark het Hoge is opgericht door Energie Coöperatie Vorden (ECV). Inwoners van Vorden konden voor € 300 per aandeel lid worden. Hiervoor krijgen ze jaarlijks rendement uitgekeerd. Dit is momenteel het enige gerealiseerde park waar 50% lokaal eigendom is gehaald. Dit komt waarschijnlijk omdat dit het enige zonnepark is dat na het vaststellen van de routekaart is gerealiseerd. Wel geeft ECV aan dat de € 6.000 die aan leges betaald moesten worden voor de omgevingsvergunning niet een stimulerende werking kende. Een grote investeerder kan dat makkelijker betalen, maar voor een burgerinitiatief zoals de lokale energiemaatschappij in Vorden is dat veel geld. Ook gaf de gemeente aan in die periode aan niet garant te willen staan voor de lening die de energiemaatschappij nodig had voor de realisatie van het zonnepark. Om het voor lokale initiatieven aantrekkelijker te maken om een zonnepark te realiseren zou een financiële ondersteuning vanuit de gemeente behulpzaam zijn is de opvatting van EVC. Een andere oplossingsrichting die door meer initiatiefnemers genoemd is, is een omgevingsfonds. Een deel van de opbrengst van het zonnepark wordt dan beschikbaar gesteld aan de omgeving. Dit kan bijvoorbeeld voor het onderhoud van het zonnepark, of het gaat naar de lokale sportclub of buurtwerkgroep. Een omgevingsfonds kan dan bijdragen aan meer draagvlak voor zon op land initiatieven.

3.2 Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande bevindingen zijn dit de aanbevelingen voor het beleid voor zonneparken over financiële participatie:

- Laat de eis van 50% lokaal eigendom los, tenzij het voor iedereen betaalbaar is om mee te doen en het helder is wat bedoeld wordt met dit begrip;
- Zoek uit of er mogelijkheden zijn om lokale burgerinitiatieven financieel te ondersteunen;
- Stel een omgevingsfonds verplicht. Laat de initiatiefnemer een plan opstellen wat er met het geld uit het fonds gebeurt.

4. Inpassing

In dit hoofdstuk bespreken we alles rond de inpassing van het zonnepark. Denk hierbij aan de ondergrond, de biodiversiteit en de natuur in het park. Eerst bespreken we de bevindingen en vervolgens doen we enkele aanbevelingen op basis van de interviews.

4.1 Bevindingen

Uit de gesprekken met omwonenden kwam duidelijk naar voren dat het groen rond de zonneparken de Kwekerij en de Baakermat zeer positief werden beoordeeld. Omwonenden vinden deze parken mooi aangelegd en wandelen er graag. Ze vinden het daarom wel belangrijk dat de paden goed gemaaid worden, zodat er gewandeld kan worden.

Ook rond zonnepark het Hoge wordt veel gewandeld en gefietst. De voorbijgangers waarderen hier echter juist dat het zonnepark uit het zicht ligt door een groene haag. In het algemeen valt ook op dat mensen het waarderen als het zonnepark niet goed zichtbaar is en goed is ingepast in het groen.

Iets wat duidelijk erg belangrijk is voor de inwoners en wat in alle interviews naar voren kwam is de grond waarop zonneparken worden gerealiseerd. Er werd aangegeven dat het niet wenselijk is om de zonneparken op agrarische grond te bouwen. Hier wordt vaak genoemd dat de daken eerst vol moeten liggen.

In solarpark de Kwekerij stonden vroeger schapen. Bijna elke omwonende die wij gesproken hebben gaf aan dat ze het jammer vinden dat de schapen weg zijn. Er heerst ook veel onduidelijkheid waarom de schapen weg zijn. Er is hier vanuit de gemeente nooit over gecommuniceerd. Dit is wel door de Stichting Solarpark de Kwekerij gedaan. Een omwonende heeft zelfs een oplossing aangedragen zodat de schapen weer terug konden komen. De reden was dat een aantal schapen zich helaas lelijk verwondde aan de randen van de profielen waarop de zonnepanelen rusten. Er is naarstig gezocht naar mogelijkheden om de profielen af te dekken, maar helaas blijkt er geen doeltreffende én betaalbare oplossing voor te vinden. Daarom is in overleg met de schaapherd, besloten dat het zonnepark geen veilige graasplek is voor de brilschapen. Wel erg jammer, maar de veiligheid van de schapen gaat uiteraard voor. Een nadeel van de schapen is dat ze alle begroeiing opeten, wat de biodiversiteit verminderd.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande bevindingen zijn dit de aanbevelingen voor het beleid voor zonneparken voor inpassing:

- Zorg voor veel groen in en rondom het zonnepark. Pas het zonnepark in en zorg voor een verminderde zichtbaarheid
- Zorg dat mensen door of om het park heen kunnen wandelen en/of fietsen
- Zorg bij de locatiekeuze voor een uitleg bij de keuze. Zeker als er landbouwgrond wordt gebruikt is een uitleg voor inwoners gewenst.

5. Nazorg

In dit hoofdstuk bespreken we alle aspecten die van toepassing zijn na de afronding van de bouw van het zonnepark. Denk hierbij onder andere aan het onderhoud. Eerst bespreken we onze bevinden en volgens doen we enkele aanbevelingen op basis van de interviews.

5.1 Bevindingen

In hoofdstuk 4 is besproken dat mensen graag recreëren in en rond de zonneparken. Zorg daarom dat er een onderhoudsplan is. Kijk of dit deels of volledig kan worden uitgevoerd door de omgeving. We hebben meerdere mensen gesproken die graag iets voor het zonnepark willen doen en er op die manier meer betrokken bij willen zijn. Zo gaf iemand aan bloemzaadjes te willen strooien en een ander was bereid om bijenkasten te onderhouden als die er komen. Op deze manier worden de omwonenden ook trots op 'hun' zonnepark. De meeste zonnepanelen hebben een levensduur van 25 jaar. De gemeente is in alle drie de gevallen grondeigenaar van het zonnepark. Er zijn door de gemeente afspraken gemaakt over het verwijderen van het zonnepark. Hierbij is afgesproken dat het groen in stand moet worden gehouden. De initiatiefnemers gaven aan dat het verstandig is om ook in het beleid op te nemen dat het zonnepark na de levensduur van de zonnepanelen, weer terug naar de originele staat moet worden gebracht.

5.2 Aanbevelingen

Op basis van de in paragraaf 5.1 genoemde benoemde bevindingen, zijn dit enkele aanbevelingen voor het beleid voor zonneparken over nazorg:

- Maak een onderhoudsplan samen met de omwonenden.
- Neem in het beleid een regel op over het park na de levensloop van de panelen.

6. Conclusie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk maken we een conclusie op basis van bovenstaande bevindingen. Daarnaast zullen alle aanbevelingen hier nogmaals worden genoemd.

6.1 Conclusie

Na het spreken van verschillende initiatiefnemers en omwonenden van de drie gerealiseerde zonneparken in de gemeente Bronckhorst kunnen we een aantal conclusies trekken. Allereerst is iedereen die we gesproken hebben overwegend erg positief over de zonneparken en over de rol van gemeente. Vanuit de initiatiefnemers gezien zijn zij erg blij met de betrokken en meewerkende ambtenaren die zijn hebben gesproken. De omwonenden zijn ook positief gestemd over de zonneparken bij hen in de buurt.

Wel is duidelijk dat niet altijd iedere omwonende is meegenomen in de participatie en communicatie. Zorg daarom dat je goed kijkt wie er allemaal meegenomen dient te worden in dit proces. Daarnaast is het belangrijk om van tevoren duidelijk te maken welke rol de omwonenden hebben in het participatieproces. Daarnaast is het ook goed om te blijven communiceren als gemeente, ook als het zonnepark er al staat. Hiermee voorkom je onduidelijkheid en onvrede over de zonneparken. Initiatiefnemers waarderen het als er van tevoren duidelijk gecommuniceerd is aan welke criteria voldaan moet worden om een zonnepark te realiseren.

Momenteel staat er een eis van 50% lokaal eigendom in de routekaart. Dit is echter niet altijd een realistisch doel. Omwonenden moeten hiervoor investeren in het park en niet iedere inwoner heeft hier voldoende financiële middelen voor. Daarom is het aan te raden om de eis van 50% lokaal eigendom weg te halen als dit niet betaalbaar is voor iedereen binnen de gemeente.

Het is voor de gemeente aan te raden om uit te zoeken of er mogelijkheden zijn om lokaal burgerinitiatieven voor een zonnepark financieel te ondersteunen. Hierdoor maak je het aantrekkelijker om een zonneparken te realiseren.

Een andere bevinding die wij hebben gedaan heeft te maken met de opbrengst van het park. Nu is het voor veel omwonenden die wij gesproken hebben onduidelijk waar de opbrengsten van het park heen gaan. Het verplichten van een omgevingsfonds is te overwegen. Hier kan (een deel van) de opbrengst in worden ondergebracht. Dit komt dan ten goede van de lokale gemeenschap en het draagvlak voor zon op land initiatieven.

Veel omwonenden die wij gesproken hebben waarderen het groene karakter van de zonneparken. Door zonneparken verplicht groen in te passen wordt draagvlak voor deze ontwikkeling vergroot. Op deze manier nodigt het park ook meer uit om er te wandelen. Zorg daarom dat er wandelpaden zijn in of rond het zonnepark. Om deze paden, samen met de rest van het zonnepark, goed te onderhouden kan er samen met de omgeving een onderhoudsplan worden opgesteld.

Tot slot willen wij nog aanraden om in het beleid iets op te nemen over het zonnepark nadat de levensloop is beëindigd.

6.2 Aanbevelingen

Hieronder staan alle aanbevelingen die in de vorige hoofdstukken aan bod zijn gekomen nogmaals op een rijtje:

- Kijk goed wie je meeneemt als omwonenden. Betrek ze vanaf het begin goed bij elke stap;
- Participatie stopt niet als het zonnepark er staat. Zorg ook na afloop voor een goede informatievoorziening;
- Maak als gemeente van tevoren duidelijk op welke criteria een plan wel of geen doorgang vindt en hou je daar ook aan;
- Laat de eis van 50% lokaal eigendom los, tenzij het voor iedereen betaalbaar is om mee te doen en het helder is wat bedoeld wordt met dit begrip;
- Zoek uit of er mogelijkheden zijn om lokale burgerinitiatieven financieel te ondersteunen;
- Stel een omgevingsfonds verplicht. Laat de initiatiefnemer een plan opstellen wat er met het geld uit het fonds gebeurt;
- Zorg voor veel groen in en rondom het zonnepark. Pas het zonnepark in en zorg voor een verminderde zichtbaarheid;
- Zorg bij de locatiekeuze voor een uitleg bij de keuze. Zeker als er landbouwgrond wordt gebruikt is een uitleg voor inwoners gewenst;
- Zorg dat mensen door of om het zonnepark heen kunnen wandelen en/of fietsen
- Maak een onderhoudsplan samen met de omwonenden;
- Neem in het beleid een regel op over het zonnepark na de levensloop van de zonnepanelen.